

היום נלמד בעזרת ה':

נדרים דף נב

(בעמ' הקודם)

הנודר מן הבשר מותר ברוטב ובקיפה: קיפה = מה שנשאר בתחתית הסיר לאחר הבישול.

אמר רבי יהודה וכו': רבי יהודה בא לסייע לרבי יוסי (שאמר לעיל בתחילת המשנה שהנודר מן החלב אסור בקום), ומביא מעשה שהם נדרו לא לאכול בשר ורבי טרפון אסר להם גם את הביצים שהתבשלו עם הבשר, לפי שהם קיבלו את טעם הבשר.

אמרו לו: אמרו לו חכמים - מה שאתה מעיד בשם רבי טרפון זה נכון רק כשנדר ואמר 'בשר זה עלי', שכיון שאמר 'זה' הרי שאסר את הבשר על עצמו כחתיכה של איסור ולכן אסור אף במה שיוצא מן הבשר, לפי שהנודר מדבר מסויים (= כגון 'בשר זה') והוא התערב בדבר אחר, אם יש במין האוסר כדי לתת טעם בדבר המותר (= כגון שאין 60 של היתר כנגד האסור) הרי זה אסור, וכך היה המעשה עם רבי טרפון, אבל הנודר מבשר סתם אסור לו ליהנות מבשר אבל מותר לו ליהנות ביוצא ממנו, לפי שהיוצא ממנו אינו נקרא 'בשר' בלשון בני אדם.

הנודר מן היין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין: לפי ש'יין' משמע כמו שהוא, ולא כשהוא מעורב בדבר אחר.

אבל אם אמר קונם יין **אז שאני טועם**, ונפל היין לתוך התבשיל, הרי זה אסור: שכיון שאמר 'שאני טועם' אסור אפילו כשהוא מעורב בתבשיל, שהרי יש בתבשיל טעם יין.

גמרא: למדנו במשנה שלדעת רבי יוסי הנודר מן 'החלב' אסור גם ב'קום'. **הגמרא מקשה עליו:**

הנודר מן העדשים אסור באשישים: 'אשישים' הם עדשים מטוגנות בדבש. רבי יוסי סובר שהנודר מהעדשים מותר באשישים אפילו שהם ממש אותו מין אלא רק

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

מטוגנות, ואם כן מדוע הוא אוסר בקום שהוא הרבה פחות דומה לחלב מאשר אשישים לעדשים?

תירוץ: במקומו של רבי יוסי היו קוראים 'לקום' 'קומא דחלבא', ומכיון ששם 'חלב' עליו, כשהוא נדר מהחלב הוא נאסר גם בקום. אבל הנודר מהעדשים מותר באשישים כי יש להם שם אחר ואינם בכלל עדשים.

ואילו במקומם של רבנן היו קוראים לקום 'קום' בלבד, ולכן אין הוא בכלל 'חלב'. אמנם לדעת רבנן הנודר מהעדשים אסור באשישים משום שבמקומם היו קוראים להם 'אשישי עדשים'.

תניא הנודר מן החלב וכו': זוהי ברייתא שמביאה פרטים נוספים בענייננו.

הנודר מן היין וכו': זהו לשון משנתנו ואין בדבר שום חידוש.

משנה: אמר קונם זיתים וענבים אלו שאיני טועם וכו': יתברר בגמרא.

גמרא: בעי רמי בר חמא: מהו הלשון שבו הוא נאסר גם ביוצא מהן - 'קונם זיתים וענבים אלו' או 'שאיני טועם'?

ורמי בר חמא מתחיל מהאפשרות הראשונה ומוכיח: אי סלקא דעתך 'אלו' דוקא, מדוע המשנה נקטה גם את הלשון 'שאיני טועם'?

והגמרא דוחה: המשנה באה לחדש שאפילו אם יאמר 'שאיני טועם' לא יאסר בין והשמן עד שיאמר 'אלו'. אבל באמת גם אם יאמר 'אלו' בלבד יאסר בהם.

[הר"ן מבאר שרמי בר חמא מסתפק גם לצד השני: אי סלקא דעתך 'שאיני טועם' דוקא, מדוע המשנה נקטה גם את הלשון 'אלו'? וגם כאן יש את אותה דחיה: המשנה באה לחדש שאפילו אם יאמר 'אלו' לא יאסר בין והשמן עד שיאמר 'שאיני טועם'. אבל באמת גם אם יאמר 'שאיני טועם' בלבד יאסר בהם].

'קונם פירות האלו עלי': למדנו במשנה (לקמן נז): האומר 'קונם פירות האלו עלי' או שאמר 'קונם הן על פי', או שאמר 'קונם הן לפי' - אסור לו ליהנות אפילו 'בחילופיהן' (כלומר אם החולפו הפירות הללו באחרים או שנמכרו), וכן אסור לו ליהנות 'מגידוליהן' (כלומר שאם זרעו את הפירות הללו וגדלו מהם פירות אחרים הוא אסור אף בגידולם), לפי שהוא אסר את הפירות האלה (ולא סתם פירות העולם) והם נעשו עליו כהקדש שגם חילופיו וגידוליו אסורים.

(המשך בדף הבא ↓)

מכך שהמשנה לא כתבה שאסור גם 'ביוצא מהן' משמע שהוא מותר, ומוכח שלשון 'אלו' בלבד לא אוסר ביוצא מהן. כי אם היה אסור גם 'ביוצא מהן', היה עדיף למשנה להשמיע שהוא אסור ביוצא מהם, וזהו חידוש גדול שהוא אסור במשהו אחר ממה שהוא נדר עליו (נדר על ענבים – ונאסר ביון, וכן בזיתים – ושמן), ולא לחדש שהוא אסור באותו דבר שרק החליפו אותו באחר או שגדל מחדש.

דחייה: הוא הדין דאפילו ביוצא מהן אסור: ואדרבא יש יותר חידוש לומר שאסור 'בחילופיהן'. כלומר החידוש הוא ש'חילופיהן' = שהם פרי אחר - נחשבים כמו 'גידוליהן' = שהם פרי שנולד מהפרי המקורי, ואם כן כל שכן שהיוצא מהם = מהפרי המקורי בעצמו אסור, ואין כבר צורך לכתוב זאת.

ת"ש שאיני אוכל: זוהי הסיפא של המשנה הנ"ל: הנודר על פירות 'שאיני אוכל ושאיני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן'. אם היה מותר גם ביוצא מהן היתה צריכה המשנה לומר זאת, שהרי זהו חידוש גדול יותר שאפילו במה שיוצא ממש מהם הוא מותר. מוכח שלשון 'שאיני אוכל ושאיני טועם' כולל גם את היוצא מהם, ואסור בהם.

ת"ש אמר רבי יהודה מעשה וכו': מדברי חכמים 'בזמן שאמר בשר זה עלי' - משמע שהנושא הוא 'אלו' ולא שאיני טועם'.

ולכן הגמרא מסיקה שלשון 'אלו' ודאי אוסר גם את היוצא בהן, אבל הספק הוא האם גם 'שאיני טועם' אוסר את היוצא בהן.

ת"ש דג דגים: למדנו במשנה בדף הקודם הנודר בלשון 'דג דגים שאיני טועם' אסור גם בדגים גדולים וגם בקטנים (כי 'דג' הכוונה לדג גדול, ו'דגים' הכוונה לדגים קטנים), אבל הוא מותר ב'טרית טרופה' (זהו דג גדול החתוך דק דק), וכן מותר ב'ציר' (שהוא שומן של הדגים שמעורב בו קרבי הדגים) וב'מורייס' (שהוא שומן בלבד).

מוכח שלשון 'שאיני טועם' לא כולל את היוצא מהדבר, כגון ציר שיוצא מהדגים, שהרי הוא מותר בציר!

רבא דוחה: במשנה שם מדובר שהציר יצא כבר מהדג לפני שהוא נדר, אבל אם באמת הציר יצא לאחר שהוא נדר הוא יהא אסור גם בציר.